

Λουτρά Θέρμης, 12/04/2022

Αριθ. πρωτ: 568/18805

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Πληροφορίες: Δρ. Δημήτριος Ν. Αβτζής
Τηλ. Εσωτ.: 213

ΠΡΟΣ: Τμήμα Δασοπροστασίας και Αγροτικής
Ασφάλειας
Διεύθυνση Προστασίας Δασών
Γενική Διεύθυνση Δασών και Δασικού
Περιβάλλοντος
Γενική Γραμματεία Δασών
Υπουργείο Περιβάλλοντος και
Ενέργειας
Τέρμα Αλκμάνος
Τ.Κ. 11528 Ιλίσια

Τηλέφωνο: 213-1512166

Πληροφορίες: κ. Αικ. Κούτλα

Κοιν. : 1. Δήμος Βόρειας Κυνουρίας
Email: amagkli@1298.syzefxis.gov.gr
2. Φορέας Διαχείρισης Πάρωνα,
Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασιάς
Email: info@fdparnonas.gr
3. Πρόεδρος Κοινότητας Σίταινας
Email: koinotitasitainas@gmail.com
4. Δασαρχείο Κυνουρίας
Email: daskyn@4819.syzefxis.gov.gr
5. Διεύθυνση Δασών Αρκαδίας
Email: ddark@4818.syzefxis.gov.gr
6. Ινστιτούτο Μεσογειακών και Δασικών
Οικοσυστημάτων
Εργαστήριο Δασικής Παθολογίας
Email: soulioti@fria.gr

Θέμα: Αποτελέσματα αυτοψίας στην περιοχή της κοινότητας Σίταινας

Σχετ: Το με αριθμό πρωτοκόλλου ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/22936/1265 (30/03/2022) έγγραφό σας.

Σε απάντηση του παραπάνω εγγράφου σας, πραγματοποιήθηκε αυτοψία στην ευρύτερη περιοχή της κοινότητας Σίταινας – Πλατάνου, από το Δρ. Δημήτριο Ν. Αβτζή, Εντομολόγο του ΙΔΕ Θεσσαλονίκης, παρουσία του Δασάρχη Κυνουρίας κ. Δημήτριο Πετρή. Κατά την αυτοψία εντοπίστηκαν διάσπαρτα άτομα κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*) που έφεραν σημάδια προσβολής από έντομα (**Εικόνα 1**). Μετά από ενδελεχή εξέταση ιστάμενων ατόμων ελάτης που εμφάνιζαν αρχικά συμπτώματα προσβολής, εντοπίστηκαν πολυάριθμες στοές κάτω από την επιφάνεια του φλοιού (**Εικόνα 2**), οι οποίες και είχαν τη χαρακτηριστική

μορφή που έχουν οι στοές από το φλοιοφάγο έντομο *Pityokteines curvidens* (Coleoptera, Curculionidae, Scolytinae) (**Εικόνα 3**). Η ταυτότητα του εντόμου επιβεβαιώθηκε και από την εξέταση των δειγμάτων ενηλίκων ατόμων που εξετάστηκαν με τη βοήθεια στερεοσκοπίου στο Εργαστήριο Δασικής Εντομολογίας (ΙΔΕ, ΕΛΓΟ Δήμητρα) (**Εικόνα 4**).

Τα πολύγαμα φλοιοφάγα έντομα της υποοικογένειας των Scolytinae είναι σε θέση να εντοπίζουν δέντρα των οποίων η φυσιολογία είναι διαταραγμένη (από αβιοτικούς ή άλλους βιοτικούς παράγοντες) με τη βοήθεια αισθητήρων που φέρουν κυρίως στις κεραίες. Στην προκειμένη περίπτωση ο λόγος της διαταραχής ενδέχεται να συνδέεται με τις ιδιαίτερα ξηροθερμικές συνθήκες που επικράτησαν κατά τα τελευταία έτη, κάτι που όμως θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος με τη λήψη σχετικών στοιχείων. Ο λόγος που τα έντομα επιλέγουν αυτά τα δέντρα για την αρχική προσβολή συνδέεται άρρηκτα με την επιτυχία της εγκατάστασης τους εκεί, καθώς ένα δέντρο με διαταραγμένη φυσιολογία είναι πολύ πιο ευάλωτο στην προσβολή τους. Κατά την εγκατάσταση τους εκεί, είναι σε θέση με τη βοήθεια παραγόμενων φερομονών, να προσελκύσουν ακόμη περισσότερα άτομα στο συγκεκριμένο δέντρο, πραγματοποιώντας με τον τρόπο αυτό μια μαζική προσβολή. Μετά την πλήρη προσβολή του συγκεκριμένου, μεμονωμένου δέντρου, θα ξεκινήσουν να προσβάλουν και τα γειτονικά δέντρα, καθώς πλέον ο πληθυσμός τους θα είναι αρκετά υψηλός. Με δεδομένο ότι στην περιοχή βρισκόμαστε ακόμη στο αρχικό στάδιο της προσβολής, καθώς νεκρώνονται μεμονωμένα άτομα ελάτης, χωρίς ακόμη να δημιουργούνται νεκρωτικές κηλίδες, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί υλοτομία και απομάκρυνση των νεκρών και κυρίως των προσβεβλημένων δέντρων. Με τον τρόπο αυτό αφενός θα μειωθεί το πληθυσμιακό δυναμικό του εντόμου (το οποίο βρίσκεται κάτω από τον φλοιό), ενώ ταυτόχρονα θα ελαχιστοποιηθεί και η διαθέσιμη τροφή που θα συντηρούσε τον πληθυσμό του εντόμου. Στην περίπτωση που η απομάκρυνση των δέντρων δεν είναι εφικτή λόγω έντονων κλίσεων, θα πρέπει τα υλοτομημένα δέντρα να αποφλοιώνονται κάτι που θα δράσει αποτρεπτικά στην επιβίωση των εντόμων. Υπό κανονικές συνθήκες, η βέλτιστη στιγμή μιας τέτοιας επέμβασης τοποθετείται χρονικά κατά το φθινόπωρο μέχρι και νωρίς την άνοιξη όταν το έντομο θα βρίσκεται κάτω από το φλοιό. Με δεδομένη όμως την ανάγκη να ανακοπεί άμεσα η περαιτέρω εξάπλωση της προσβολής σε συνδυασμό ότι κατά την αυτοψία εντοπίστηκαν και κάποιες προνύμφες μέσα στις στοές (**Εικόνα 5**) θα μπορούσαν οι επεμβάσεις να ξεκινήσουν άμεσα, και να συνεχιστούν με μεγαλύτερη ένταση κατά την περίοδο φθινοπώρου-χειμώνα. Τέλος, προς την ίδια κατεύθυνση, η εγκατάσταση ενός δικτύου παγίδων που θα είναι εφοδιασμένες με τις κατάλληλες καιρομόνες/φερομόνες μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη συστηματική

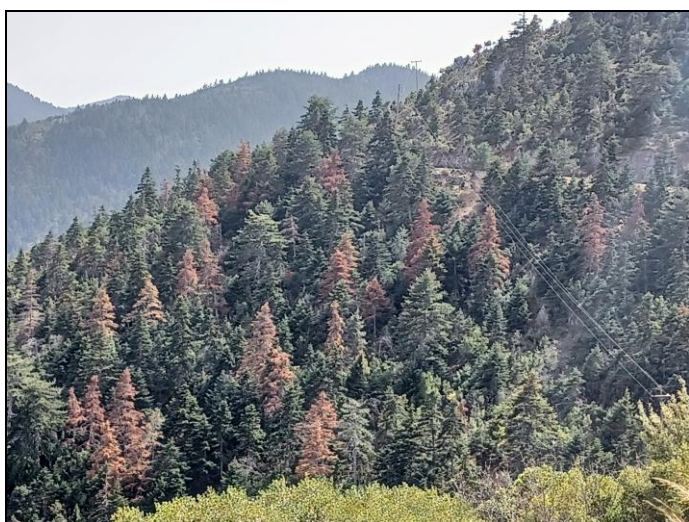
παρακολούθηση (monitoring) του πληθυσμού τέτοιων εντόμων, ώστε να είναι εφικτή η έγκαιρη λήψη των απαραίτητων μέτρων.

Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να απευθυνθείτε στον Εντομολόγο του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών, Δρ. Δημήτριο Ν. Αβτζή.

Ο Διευθυντής



Δρ Θωμάς Γ. Παπαχρήστου
Διευθυντής Ερευνών



Εικόνα 1: Διάσπαρτα νεκρά άτομα κεφαλληνιακής ελάτης *Abies cephalonica*



Εικόνα 2: Στοές φλοιοφάγων εντόμων μετά την αφαίρεση του φλοιού.



Εικόνα 3: Χαρακτηριστικές στοές από το φλοιοφάγο έντομο *Pityokteines curvidens* στην εσωτερική πλευρά του φλοιού ελάτης. Σε μια από αυτές τις στοές διακρίνεται και ένα ενήλικο άτομο.



Εικόνα 4: Ενήλικο αρσενικό άτομο του είδους *Pityokteines curvidens*



Εικόνα 5: Προνύμφες του είδους *Pityokteines curvidens*